

Vár-hegy Erdőrezervátum

ER-59 (HU)

Vár-hegy Erdőrezervátum (Bükk)

magterület: 94.1 ha; védőzóna: 244.8 ha; összes terület: 338.9 ha

magterület hrsz és erdőrészlet: Felsőtárkány 0167-ből 194C, 194D, 194E, 195C, 195E; 0171-ből 197B, 198G, 198H, 199E, 199F, 199H, 200A

védőzóna hrsz és erdőrészlet: Felsőtárkány 0159/2a-ból 194A, 195B; 0160-ból 195ÚT2; 0167-ből 193A, 193B, 193D, 194A, 194B, 194ÚT, 195B, 195D, 195F, 195G, 195H, 195ÚT3, 196A, 196B, 196C, 198C, 198D, 198E, 198F; 0168-ból 196ÚT; 0171-ből 197A, 197C, 197D, 197E, 197ÚT1, 198E, 198F, 198I,

[3/2000. \(III. 24.\) KöM rendelet a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátumká nyilvánításáról](#)

Északi-középhegység

Egererdő Erdészeti Zrt.

Bükki Nemzeti Park Igazgatóság

Hosszú távú vizsgálatsorozat (HTV)

Történet

2016

A magterületet 2016-ban "Long Untouched Forest" természetességi kategóriába soroltuk Buchwald (2005) tipizálása szerint. Javaslatunk alapján bekerült a "Primary forests of Europe" adatbázisba (Sabatini et al. 2018) - Magyarországról a Kékes, Alsó-hegy, Őserdő, Szalafő, Vétyem, Kunpeszéri Tilos-erdő és Juhdöglő-völgy erdőrezervátumok mellett.

2005 -2008 ALAPFELMÉRÉS

A magterületre elkészült az országosan egységes alapfelmérés (FAÁSZ, ÚJCS, ANÖV és TERM). Az adatlapok az ER Archívumban találhatók, az adatokat bevittük az ER HTV központi adatbázisba.

Előzetes erdőszerkezeti eredmények:

záródás	71%
nagyobb lécek (L23, LX) aránya	47%
állomány-magasság	17,8 m
sűrűség (N)	761 törzs/ha
körlapösszeg (G)	26,7 m ² /ha
álló holtfák és csonkok sűrűsége	121 holtfa/ha
fekvő holtfa mennyisége>	36,7 m ³ /ha

Elegyarányok: kocsánytalan tölgy 33%, molyhos tölgy 21%, csertölgy 13%, gyertyán 11%, bükk 5%, magas kőris 4%, korai juhar 3%, mezei juhar 2%, hegyi juhar 2%, húsos som 2%, madárcseresznye 1%, egyéb A magterület állományának előzetes értékelését 409 mintavétel alapján készítettük el. ...

Horváth Ferenc

1999

"Területén középhegységi tölgyesek öreg és különleges szerkezetű állományai találhatóak, régen felhagyott állapotban, nagy biológiai gazdagsággal." ... *Horváth és Bölöni (2002) Az ER-ok kutatásszempontrú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben*

Besorolás 99: Hosszú távú vizsgálatsorozat (HTV)

Fő eredmények

Horváth, F., A Bidló, B. Heil et al. (2012): Abandonment status and long-term monitoring of strict forest reserves in the Pannonian biogeographical region. *Plant Biosystems* 146(1): 189-200.

Horváth Ferenc (2012): Módszertani fejlesztések az erdőrezervátumok hosszú távú faállomány-szerkezeti kutatásához, Doktori (Ph.D.) értekezés, Kézirat, Sopron - Vácrátót, 122 old.

Mázsa K., Horváth F., Balázs B., Bölöni J. és Aszalós R. (2009): A felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum faállományának korosztály viszonyai erdőtörténeti összefüggésben. *Természetvédelmi Közlemények* 15: 347-357.

Horváth F., Jelítai E., Papp O., Kovács N., Mányoki G., Mázsá K., Nagy I. (2009): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) faállomány-szerkezeti felmérése (2005-2009). Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2009/D-012)

Horváth F., Ádám R., Balázs B., Bárány G., Bölöni J., Mázsá K., Németh J. (2008): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) aljnövényzeti, valamint újulati- és cserjeszint

felmérése. Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2008/D-011)

Illés, G., G. Kovács, A. Bidló, B. Heil (2006): Digital Soil and Landsite Mapping in Forest Management Planning. Agrokémia és Talajtan 55(1): 99-108.

Juhász Péter (2006): Termőhelytérképezés a Várhegy-erdőrezervátum területén. Diplomaterv. Kézirat, Sopron. Vácrátót, ER Archívum (2006/D-009)

Bölöni János (szerk.) (2015): Tanulmányok a félszáraz tölgyesek ökológiai viszonyairól. MTA Ökológiai Kutatóközpont Tanulmányai 1. 59 oldal, ISBN 978-963-89460-6-5

Csákpilis, Sesleriás gyepek
Vár-hegy Erdőrezervátum
Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)
[Dscn3263.jpg](#)

Molyhos-tölgyes a délkeleti oldalon
Vár-hegy Erdőrezervátum
[Dscn2764.jpg](#)

Öreg cseres-tölgyes a délkeleti oldalon
Vár-hegy Erdőrezervátum
[Dscn2798.jpg](#)

Óriási kocsánytalan tölgy a gerinc közelében
Vár-hegy Erdőrezervátum
Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)
[Dscn2873.jpg](#)

Tetőerdő a régi vár helyén
Vár-hegy Erdőrezervátum
[Dscn2780.jpg](#)

Válogatott publikációk

Összes publikáció

2023	Szegleti, Zsófia, Ákos Vig, Adrienne Ortmann-Ajkai, Gábor Szabó, Zita Zimmermann, Ferenc Horváth (2023): Repeated stand structure inventory dataset in long abandoned deciduous forest reserves in Hungary. Data in Brief 47, 108929
2023	Zoltán, László, Ferenc Szmorad, Tibor Standovár (2023): Heavy Ungulate Pressure behind the Disappearance of Regeneration in Hungarian Forests. Forests 2024, 1-15, 54.
2022	Szigeti Ferenc Albert (2022): 10 különleges és látogatható erdőrezervátum Magyarországon. Turistamagazin 2022. október 2., 76-85.
2018	Sabatini, FM, S Burrascano, WS Keeton, C Levers, M Lindner, F Pötzschner, PJ Verkerk, J Bauhus, E Buchwald, O Chaskovsky, N Debaive, F Horváth, M Garbarino, N Grigoriadis, F Lombardi, IM Duarte, P Meyer, R Midteng, S Mikac, M Mikolas, R Motta, G Mozgeris, L Nunes, M Panayotov, P Ódor, A Ruete, B Simovski, J Stillhard, M Svoboda, J Szwagrzyk, O-P Tikkanen, R Volosyanchuk, T Vrska, TM Zlatanov, and T Kuemmerle (2018) Where are Europe's last primary forests? Diversity and Distributions 24(10): 1426-1439. doi:10.1111/ddi.12778
2015	Bölöni János (szerk.) (2015): Tanulmányok a félszáraz tölgyesek ökológiai viszonyairól. MTA Ökológiai Kutatóközpont Tanulmányai 1. 59 oldal, ISBN 978-963-89460-6-5
-

2015	Lhotsky Barbara, Bölöni János, Horváth Ferenc, Kovács Bence, Botta-Dukát Zoltán (2015): Plant trait convergence and divergence in the understory vegetation of a temperate forest: changes along a soil productivity and a light gradient; IAVS, pp: 234. Brno, Czech Republic
2013	Tóth János Attila (2013): 40 éve az erdőökológiai kutatás szolgálatában: A Síkfőkút Project. Erdészettudományi Közlemények 3(1), pp.: 7-19.
2012	Horváth, F., A. Bidló, B. Heil, G. Király, G. Kovács, G. Mányoki, K. Mázsa, E. Tanács, G. Veperdi, J. Bölöni (2012): Abandonment status and long-term monitoring of strict forest reserves in the Pannonian biogeographical region. Plant Biosystems 146(1): 189-200.
2009	Mázsa K., Horváth F., Balázs B., Bölöni J. és Aszalós R. (2009): A felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum faállományának korosztály viszonyai erdőtörténeti összefüggésben. Természetvédelmi Közlemények 15: 347-357.
2008	Balázs B., Horváth F., Mázsa K. és Bölöni J. (2008): Forest reserve as a model area for future climate forest restoration - a case study. 6th European Conference on Ecological Restoration, Ghent, Belgium, 8-12/09/2008
2008	Konc G., Papp M., Matus G., Török P., Kotrocó Zs., Krakomperger Zs. és Tóthmérész B. (2008): Milyen egy cseres-tölgyes erdő "emlékezete": magkészet vizsgálatok a Síkfőkút Projektben. In: Lengyel és mtsai [szerk.]: "Molekuláktól..." Absztrakt-k.: 127.
2008	Krakomperger Zs., Kotrocó Zs., Konc G., Papp M., Veres Zs., Tóthmérész B. és Tóth J. A. (2008): Egy cseres-tölgyes erdő fa-megújulási dinamikájának vizsgálata. In: Lengyel és mtsai [szerk.]: "Molekuláktól a globális folyamatokig": 77., Nyíregyháza
2008	Mázsa, K., Balázs, B., Horváth, F., Bölöni, J. & Aszalós, R. (2008): Transition of a managed forest towards a natural one-forest history and stand survey study in an oak forest reserve. 6th European Conf. on Ecol. Restoration, Ghent, Belgium, 8-12/09/2008
2008	Mázsa K., Horváth F., Balázs B., Bölöni J. és Aszalós R. (2008): Palackba zárt erdődinamika? A felsőtárkányi Vár-hegy Erdőrezervátum erdőtörténeti és faállomány-szerkezeti elemzése. In: Lengyel és mtsai (szerk.): "Molekuláktól..." Absztrakt-k.: 134, MBT
2008	Misik T. és Kárász I. (2008): A síkfőkúti cseres-tölgyes erdő cserjeszintjének struktúra változásai 2002-től. In: Lengyel és mtsai (szerk.): "Molekuláktól a globális folyamatokig". Program és absztrakt-kötet: 78., MBT, Nyíregyháza

- 2008 Papp M., Koncz G., Kotroczó Zs., Krakomperger Zs. és Tóth J. A. (2008): Egy cseres-tölgyes lágyszárú növényzetének válasza avarmanipulációra. In: Lengyel és mtsai (szerk.): "Molekuláktól a globális folyamatokig". Absztrakt-k.: 139, MBT, Nyíregyháza
- 2007 Illés Gábor, Kovács Gábor, Bidló András és Heil Bálint (2007): A digitális termőhely- és talajtérképezés erdészeti lehetőségei dombvidéken. 2006. évi Talajtani Vándorgyűlés, Sopron. Talajvédelem Különszám, pp. 112-121.
- 2007 Juhász Péter, Bidló András, Heil Bálint, Illés Gábor és Kovács Gábor (2007): Digitális termőhely-térképezés a Várhegy Erdőrezervátum területén. 2006. évi Talajtani Vándorgyűlés, Sopron. Talajvédelem Különszám, pp. 203-215.
- 2007 Mázsa K., Kotroczó Zs., Horváth F., Aszalós R., Bowden, R. D., Bölöni J., Krakomperger Zs., Papp M., Tóth J. A. (2007): A tölgypusztulás hosszú távú következményei a Síkfőkút projekt és a Vár-hegy erdőrezervátum faállomány-szerkezetében. Előadás, Sopron
- 2006 Illés, Gábor, Gábor Kovács, András Bidló, Bálint Heil (2006): Digital Soil and Landsite Mapping in Forest Management Planning. Agrokémia és Talajtan 55(1): 99-108.
- 2006 Kovács G., Aszalós R., Horváth F. és Mázsa K. (2006): Kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) korhadási vizsgálatai a felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum tölgyeseiben. Kitaibelia 11(1): 63.
- 2005 Tóth S. (2005): A tárkányi vár története. [s. n.], Felsőtárkány
- 2002 Horváth F. és Bölöni J. [összeállította] (2002): Az erdőrezervátumok kutatásszempontrú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben. In: Horváth és Borhidi [szerk.]: A hazai erdőrezervátum-kutatás célja, stratégiája és módszerei, TermészetBÚVÁR Kiadó, Bp, 276-287.
- 1992 Vojtkó A. (1992): A délnyugati Bükk dolomitnövényzetének előzetes vizsgálata. Fol. Hist.-nat. Mus. Matr., 17: 139-150.
- 1984 Takács Béla (1984): Adatok a Csákpilis-hegy és környékének nagygyomflórájához; Az Egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Füzetek, XVII: 809-811
- 1983 Bakalár S-né, Orbán S., Suba J. és Takács B. (1983): A *Cypripedium calceolus* L. feltárt termőhelyei a Bükk-hegységben és környékén. Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 8: 77-83.
- 1975 Izrael Gábor (1975): Legritkább nagyvadunk a muflon. Élet és Tudomány 30(23):1078-1083.

Válogatott kéziratok

Összes kézirat

2023	Szegleti Zsófia (2023): Természetes öreg erdők erdődinamikai értékelése a klimatikus kitettség szempontjából. Doktori (PhD) értekezés, MATE Környezettudományi Doktori Iskola. 113 old.
2014	Bakó Gábor, Molnár Zsolt, Arday András, T-Futaki Csenge: A felsőtárkányi Várhegy multispektrális ortofotó-térképe. Készítette: INTERSPECT Kft. 2014. Kézirat, Vácrátót
2012	Horváth Ferenc (2012): Módszertani fejlesztések az erdőrezervátumok hosszú távú faállomány-szerkezeti kutatásához, Doktori (Ph.D.) értekezés, Kézirat, Sopron - Vácrátót, 122 old., Nyugat-Magyarországi Egyetem Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola. Erdei ökoszisztémák ökológiája és diverzitása program, Sopron
2009	Kósa-Kovács M. (2009): A Vár-hegyi erdőrezervátum talajgomba közösségeinek környezetvédelmi és természetvédelmi értékelése. [TDK dolgozat]. Kézirat, Gödöllő
2009	Horváth F., Jelitai E., Papp O., Kovács N., Mányoki G., Mázsa K., Nagy I. (2009): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) faállomány-szerkezeti felmérése (2005-2009). Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2009/D-012).
2008	Horváth F., Ádám R., Balázs B., Bárány G., Bölöni J., Mázsa K., Németh J. (2008): A Vár-hegy erdőrezervátum (ER-59) aljnövényzeti, valamint újulati- és cserjeszint felmérése. Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2008/D-011)
2008	Kotroczó Zs., Krakomperger Zs., Veres Zs., Vasenszki T., L. Halász J., Koncz G., Papp M., Tóthmérész B. és Tóth J.A. (2008): Talajlégzés vizsgálatok hosszú-távú avarmanipulációs modellkísérletekben. In: Lengyel és mt. [sz.]: Molekuláktól...: 75, Nyíregyh
2007	Mázsa K. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdészeti tervezési körzet erdőterve (547.) 2006-2015. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Az egri érseki uradalom felsőtárkányi erdőbirtokának A, B és véderdő üzemosztatok üzemátvizsgálási munkálata 1907. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkány állami erdő üzemterve 1976-1985. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkány állami erdő üzemterve 1953-1963. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkány állami erdő üzemterve 1963-1973. Kézirat, Vácrátót
2007	Schmidt Z. (2007): 547. Felsőtárkányi erdészeti tervezési körzet erdőterve 2006-2015. Kézirat

2007	Mázsa K., Balázs B., Horváth F. és Bölöni J. (2007): Aktualizált Katalógus a felsőtárkányi Vár-hegy Erdőrezervátum történetéhez összegyűjtött anyagokról (2007. szeptember). Kézirat, Vácrátót
2007	Horváth F., Balázs B., Mázsa K. és Torda G. (2007): A Klímafa Kft. és az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete közötti együttműködés teljesítéséről. I. Részjelentés. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdőtörténet, egri levéltári adatok - Mázsa Katalin jegyzetei. Kézirat, Vácrátót
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdészet erdőállomány gazdálkodási terv 1996-2005. Kézirat, Vácrátót
2007	Ódor Péter, Bölöni János, Standovár Tibor.: Vár-hegy Erdőrezervátum fajlista. ER Archívum, 2007/D-032/1, 2.Kézirat, Vácrátót, 2007
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Az egri érseki uradalom felsőtárkányi erdőbirtokának (A és B üzemosztály) általános leírása 1887/88. Kézirat, Vácrátót
2007	Horváth Ferenc, Mázsa Katalin, Ádám Réka, Bölöni János, Balázs Borbála, Dér Zsófia: A Vár-hegy Erdőrezervátum (ER-59), Újulati-és cserjeszint vizsgálat adatlapjai, 2007.okt. 15-17. Kézirat, Vácrátót. 2007
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Az egri érseki uradalom felsőtárkányi erdőbirtokának A, B és véderdő üzemosztások üzemátvizsgálási munkálata 1896. Kézirat, Vácrátót
2007	Török Sarolta (2007): Talajállapot felmérés a bükk Várhegy erdőrezervátumban. Kézirat, Budapest
2007	Mázsa K. és Balázs B. [összeállította] (2007): Felsőtárkányi erdészet erdőállomány gazdálkodási terv 1986-2000. Kézirat, Vácrátót
2007	Horváth F., Balázs B., Mázsa K. és Torda G. (2007): A Klímafa Kft. és az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete közötti együttműködés teljesítéséről. II. Részjelentés. Kézirat, Vácrátót
2006	Juhász Péter (2006): Termőhelytérképezés a Várhegy-erdőrezervátum területén. Diplomaterv. Kézirat, Sopron. Vácrátót, ER Archívum (2006/D-009)
2006	Reményfy L. [összeállította] (2006): Felsőtárkányi erdőtörténet - Egri Levéltár. Kézirat, Eger
2005	Kovács Gabriella (2005): A felsőtárkányi Vár-hegy erdőrezervátum holtfáinak felmérése. Szakdolgozat, kézirat, Budapest

2005	Mázsa, K., Kotroczó, Zs., Aszalós, R., Bowden, R.D., Bölöni, J., Horváth, F., Kovács, G., Krakomperger, Zs., Papp, M., Tóth, J.A (2005): Forest dynamical processes: decline and regeneration in sessile oak forests in the Bükk mts., Hungary; International Conference, Alnarp, South Sweden, 2005
2004	Bidló A., Gucsik A., Heil B., Illés G., Juhász P., Kovács G. és Varga Zs. (2004): Termőhelyfeltárás a Várhegy erdőrezervátum területén. Kutatási jelentés, Sopron
2004	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2004): Quercetum petraeae-cerris társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
2004	Mázsa K. [szerk.] (2004): Az Erdőrezervátum program 2003. évi feladatai. Kézirat, Vácrátót
2004	Kovács G. [összeállította] (2004): Üzemterv gazdálkodói példány - Felsőtárkányi Erdészet 1976-2005. Kézirat
2004	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2004): Corno-Quercetum társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
2003	Magyar Zs. (2003): Lombkorona-szerkezet légifelvételeken alapuló vizsgálata erdőrezervátumban. Kézirat, Sopron
2003	Mokos B. (2003): Lombkorona-szerkezet változásának detektálása, elemzése és erdőtörténeti értelmezése légifelvétel-sorozat összehasonlító vizsgálatának módszerével. Kézirat, Sopron
2003	Aszalós R. és Magyar Zs. (2003): Faállomány-szerkezeti felmérés az országos Erdőrezervátum-hálózat kiválasztott mintaterületein. Kézirat, Vácrátót
2003	Bidló A., Heil B., Kovács G. és Varga Zs. (2003): Termőhelyfeltárás a Várhegy erdőrezervátum területén. Kézirat, Sopron
2003	Varga Zsuzsanna (2003): Az erdőrezervátumok helyzete a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén. Kézirat, Gödöllő
2002	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2002): Quercetum petraeae-cerris társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
2002	Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2002): Corno-Quercetum társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger

-
- 2001 Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2001): Quercetum petraeae-cerris társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
-
- 2001 Vojtkó A. és Pozsonyi A. (2001): Corno-Quercetum társulás monitorozása a Bükk hegységben (V. projekt) - Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Eger
-
- 1998 Czajlik P. (1998): Vár-hegy erdőrezervátum (59) - Erdőrezervátumok 1998. évi szemlézése. Kézirat, Vácrátót
-
- 1994 FM Erdőrendezési Szolgálat (1994): Vár-hegy (59) - Erdőrezervátum terület és faállomány adatok. Kézirat, Budapest
-

Válogatott térképek

Vár-hegy ER és környéke, NÉBIH EI - Google űrfelvétel
Vár-hegy Erdőrezervátum
NÉBIH EI - Google
2012
[orto_59v.jpg](#)

Vár-hegy ER és környéke, NÉBIH EI Erdőtérkép - Google TOPO
Vár-hegy Erdőrezervátum
NÉBIH EI - Google
2012
[topo_59v.jpg](#)

Vár-hegy ER, SPOT4 - FÖMI űrfotótérkép
Vár-hegy Erdőrezervátum
FÖMI (Eurimage)
1998
[er59_30.JPG](#)

Térképek - link

[Vár-hegy ER \(Google Maps\)](#)